

Oponentský posudek na diplomovou práci Evy Kulové **Princip náhody a jeho vliv na proměnu myšlení a způsob tvorby v českém výtvarném umění šedesátých let dvacátého století**, FFUK Praha 2010

Princip náhody ve výtvarném umění 20. století je velké téma. Diplomantka si vzala na mušku specifické období 60. let, aby poukázala na to, jak se v českém umění tohoto období náhoda uplatnila. Zajímá ji zejména řízená náhoda a také antropologické pojetí náhody jako události vztahující se vždy nějakým způsobem k člověku. Vedle podrobného filozofického a sémantického výkladu pojmu náhoda a s ním důležitého termínu události sleduje rozsáhle, ale funkčně duchovní a intelektuální ladění šedesátých let a z něho vyplývající vstřícnost pro fenomén náhody. Ukazuje, že doba jako by byla „nachystaná“ na přijetí uvedeného pojmu, neboť náhoda souvisela s aktuální dualitou řád a chaos, ale i s pojmy jako montáž a asambláž. Příhodně naznačuje souvislosti s myšlením „příčného“ zkoumání, které v šedesátých letech rozvíjel francouzský estetik a sociolog Roger Caillois.

Kulové práce naznačuje, kolik možných přístupů k fenoménu náhody lze v rámci české výtvarné scény šedesátých let nalézt, od M. Medka až po Hugo Demartiniho. Právě u Medka hraje roli náhoda jako událost, něco, co sice představuje „vpád něčeho aktivizujícího zvnějšku“, ale zachycený ve správný okamžik a dobře vedenou akcí. (33) U Demartiniho jde o „připravenou událost“, o náhodu, které se musí pomoci.

Diplomantka vybírá příklady různých pojetí náhod jasně a dobře a vytváří tak jakýsi matrix různých přístupů k náhodě, pro šedesátá léta tak typický. Dokáže v pravou chvíli zobecňovat a propojovat motiv náhody s dalšími pojmy, které ukazují její mnohvrstevný charakter (řád, chaos, uzel apod.) „*Každé uvažování o řádu nutně vyvolává také otázku po náhodě, zviditelňované mechanismem chaosu, který lze ovšem chápat také jako mnohost navzájem se (pro nás nepřehledně) překrývajících pravidel.*“ (69)

Kulová oprávněně zahrnuje do práce i „herní princip“, který má v českém prostředí značnou váhu právě v šedesátých letech.

Eva Kulová napsala práci velmi dobrou, zajímavou, s vlastním názorem a se širokou znalostí problematiky teoretické i prakticky výtvarné. Navíc má schopnost dobré stylistiky a její práce se tak čte dobře i po literární stránce.

Diplomovou práci Evy Kulové doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 11. 9. 2010

Prof. Vojtěch Lahoda